

— Ἐγὼ ; εἶπεν ἐκεῖνη ἀνασκιρτώσα.

— Ὁ ναί ! ἐάν ἴδῃ τις τοὺς τρόπους σου, ἐάν παρατηρήσῃ καλῶς τὴν μελαγχολίαν σου, τὴν ἐπιμονὴν σου ν' ἀποφεύγῃς τὴν παρούσάν σου, τὴν τάσιν σου εἰς τὴν ἀπομόνωσιν, θὰ ὑποθέσῃ βεβαίως ὅτι ὁ νέος ἐκεῖνος εἶνε ξένος ὀγληρὸς καὶ οὐδέποτε ὅτι εἶνε συνδεδεμένος μεθ' ἡμῶν διὰ δεσμῶν οὕτως ἰσῶν καὶ ἀναποσπάστων, οὐδέποτε ὅτι ἐντὸς βραχέος διαστήματος ἔσεται σύζυγός σου. Λευκὴ, ὁμολόγησέ τε, δὲν ἀγαπᾷς τὸν Ἐκτορα.

Στεναγμὸς διέστειλε τὸ στήθος τῆς Λευκῆς.

— Σπεύδεις πολὺ εἰς τὰς κρίσεις σου, ἀδελφὴ μου, εἶπε.

— Καὶ ὅμως, ἐξηκολούθησεν ἡ Θάλεια μὴ λαμβάνουσα ὑπ' ὄψιν τὴν δικαιολόγησιν τῆς ἀδελφῆς τῆς, καὶ ὅμως εἶπε ἀδικοῦς, Λευκὴ. Ὁ Ἐκτωρ εἶνε χαρμακτῆρ πολύτιμος. Τὰ προτερήματά του δὲν κρύπτονται, ἀλλ' ἀπαστράπτουσι καὶ καταθέλγουσιν. Εἶνε ἀγαθός, εἶνε γενναῖος, εἶνε εὐγενής καὶ ἡ πρὸς τὸν πατέρα μας διαγωγή του εἶνε ἡ εὐγλωττοτέρα μαρτυρία. Ὡ ! ἐάν ἡ τύχη αὐτῆ ἐπεφυλάσσειτο εἰς ἐμέ ! ἐάν ἡ Προνοια μὲ ἤξιον ν' ἀπαντήσω ἐνώπιόν μου ἄνδρα τοιοῦτον, εἰς ἃν νὰ ἐναποθέσω τὴν τύχην μου, τὸ μέλλον μου, ἐνούμενη μετ' αὐτοῦ. . . .

— Τί θὰ ἔπραττες σὺ λοιπόν ; ἠρώ-
τος μετ' ἐνδιαφέροντος ἡ Λευκὴ.

— Θὰ τῷ προσέφερον τὴν χεῖρά μου μετὰ χαρᾶς, καὶ θὰ τὸν ἠγάπων, θὰ τὸν ἐλάτρευον μετὰ παραφορᾶς δι' ὅλης μου τῆς ζωῆς.

Δὲν ὠμίλησαν πλέον αἱ δύο ἀδελ-
φαί, ἀλλ' ἦσαν ἀρεκτὰ τὰ λεχθέντα.

Ἡ Λευκὴ διέμεινε σίνυγος μᾶλλον τοῦ
συνήθους δι' ὅλης τῆς ἡμέρας καὶ ὁ

Ἐκτωρ αὐτὸς ἐφάνη σκεπτικὸς καὶ κα-
ταρτῆς. Προφασισθεὶς μικρὰν ἀδιαθεσίαν

πεσὺρθη ἐνωρὶς εἰς τὸ δωμάτιόν του.

Δὲν ἠνέωξε τὸ βιβλίον, ὅπως ἀναγνώσῃ
κατὰ τὸ σύνθημα, δὲν ἤγγισε τὸ κλει-
σμένον ὅπως ἐκτελέσῃ τὴν προσ-

φιλή αὐτοῦ μελωδίαν, ἀλλ' ἐρρίφθη ἐ-
πὶ μιᾷ ἐδρᾷ στηρίζων τὴν κεφαλὴν βα-
ρεῖαν ἐπὶ τῆς παλάμης. Καὶ ὅτε ἡ νύξ
κατῆλθεν ἀστερέοσσα καὶ ἤρχισε νὰ
σκορπᾷ τὰ πλήρη μυστηρίου σκότη τῆς
ἐπὶ τὴν γῆν, προσέβη ἀπὸ τοῦ παραθύρου
ἔχων τὴν κεφαλὴν ἀσκεπῆ καὶ ἐκτε-
θειμένην εἰς τὴν δρόσον καὶ τὸν ψυ-
χρὸν ἀέρα τῆς νυκτὸς, διότι ἠσθάνετο
καίον καὶ φλογιζόμενον τὸ μέτωπόν
του.

(ἀκολουθεῖ)

BABBY.

ΟΙ ΑΙΧΜΑΛΩΤΟΙ ΤΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΥ.

(Συνέχεια, ἄρ. φυλ. ΚΖ')

Γ'.

Ἄφιξις τοῦ Θεοδώρου εἰς Μάγδαλα. —
Ἀπορία εἰς τε τοὺς λόγους καὶ πρά-
ξεις του. — Σφαγὴ τῶν ἰθαγενῶν δε-
σμοτῶν. — Μάχη τοῦ Φάχλα.

Τῆ 2 Ἀπριλίου, ἐνωρὶς, ἄγγελοί
τινες ὑψηλοῦ βαθμοῦ ἦλθον ἵνα μᾶς
πληροφορήσωσιν ὅτι ἡ Α. Μ. ὁ
Θεόδωρος μᾶς ἐκάλεε ἀμέσως παρ' αὐ-
τῶ εἰς Ἰσλάμγισ. Κατὰ τὴν πείραν μας
εἰς εὐμετάβολον ἰδιοσυγκρασίαν τοῦ Νέ-
γους, ἠγνοοῦμεν πρῶτα ἤθελεν εἰσθαι ἡ
τύχη μας, εὐάρεστος ὑποδοχὴ, κάθερῆς
ἢ τι χεῖρον· ἀλλὰ μὴ οὐσης θεραπείας,
ἐνεδύθημεν καὶ, συνοδευόμενοι παρὰ
τῶν ἀρχῶν τοῦ φρουρίου, ἐγκατελίπομεν
τὰς καλύβας μας, ἵνα πορευθῶμεν πρὸς
τὸ ἐν τῇ ὑπαιρείᾳ τοῦ ὄρους ἐγκατεστη-
μένον στρατόπεδον. Πρὸ τινων ἡμερῶν
μᾶς ἀφῆρέθησαν αἱ ἀλύσεις, καὶ ἐκεῖνη
ἦτο ἡ πρώτη φορὰ καθ' ἣν κατελείπομεν
τὸν περίβολον τῆς φυλακῆς μας. Ἀτε-
λεστάτην ἰδέαν εἶχομεν περὶ τῆς ἄμβας,
καὶ ἐθαυμάσαμεν τὴν ἔκτασιν τῆς, με-
γαλειότεραν ἢ ὅσον τὴν ἐνομιζόμεν· εὐ-

ρομεν επίσης τὴν μεταξύ τῶν θυρῶν ὀρθὴν μακροτέραν καὶ ὀρθοτέραν, καὶ αἱ ἐφ' ὅλης τῆς κατωφερείας τῆς ἀγούσης εἰς Ἰσλάμγεις τρεῖς τραχύτεραι καὶ μακρότεραι παρ' ὅσων ὑπεθέσαμεν κατὰ τὰς εἴκοσι καὶ ἐνὸς μηνὸς ἀναμνήσεις μας.

Κατὰ τὴν ἀφιξίν μας ὁ Θεόδωρος ἐκάθητο ἐφ' ἐνὸς στρού λίθων, περὶ τὰ εἴκοσι μέτρα ὑπὸ τὴν Ἰσλάμγεις, ἐπὶ τοῦ πλευροῦ τῆς ἐλίγον πρότερον τελειοποιηθείσης ὁδοῦ δι' ἧς κανόνια, ὄλμοι καὶ ἀμάξιζι ἔπρεπε νὰ κομισθῶσιν ἐπὶ τῶν ὑψωμάτων. Ἐκ τῆς θέσεως ἦν ἐξέλεξεν ἠδύνατο νὰ διακρίνη ἅπασαν τὴν ὁδὸν ἣτις ἐξετείνεται εἰς τὰς ὑπηρείας τῆς Ἰσλάμγεις, καὶ ἐν ἧ ἀπαξάπαντες οἱ ὑπῆκοοὶ του, ὑπὸ τὴν ἐπιστασίαν τῶν Εὐρωπαίων, προθύμως ἐνησχολοῦντο ἵνα προσδέσωσι μακρὰ σχοινία εἰς τὰ βαρέα τηλεβόλα, καὶ ἐποιοῦν τὰς ἀναγκαίας προετοιμασίας ὅπως ἀναβῶσιν ἐπὶ τοῦ ὑψώματος. Ὁ αὐτοκρίτωρ ἦτο ἐνδεδυμένος λιαν ἀφελῶς, ἡ μόνη διαφορά μεταξύ τῆς στολῆς αὐτοῦ καὶ ἐκείνης τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς φρουρᾶς του, ἵσταμένον δέκα μέτρα μακρὰν, συνίστατο εἰς τὴν μεταξίνην ὄαν τοῦ σχάμα του· ἐκράτει ἐν τῇ χειρὶ λόγχην καὶ δύο μακρὰ πιστόλαι τῷ ἐκρέμαντο εἰς τὴν μέσην του. Μᾶς ἐχαίρετῆσεν ἐγχαρδίως καὶ μᾶς ἐκάθισεν ὀπισθὲν του· τοῦτο ἦτον ἀπόδειξις ἐμπιστοσύνης, ἣν βεβαίως δὲν ἤθελε συναίνεση εἰς τὸν προσφιλέστερον τῶν ἀξιωματικῶν του ἀβυσσινῶν, ἐπειδὴ ἤρκει νὰ τῷ δώσωμεν μίαν αἰφνιδίαν ὄθησιν ὅπως τὸν στείλωμεν κατακέφαλα εἰς τὸν κρημνὸν ὅστις ἦτον κάτωθεν ἡμῶν.

Τὸ κύριον αἷτιον τοῦ νὰ θέλῃ νὰ μᾶς ἴδῃ περὶ αὐτὸν ἐν ἐκείνῃ τῇ στιγμῇ ἦτον ὁ πόθος τοῦ νὰ ἤμεθα ἡμεῖς μάρτυρες τῆς ἀφίξεως τοῦ βαρέως πυροβολικοῦ του ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἣν ἐχάραξεν, ὁ Θεὸς γινώσκει, μεθ' ὀπόσων ἀγώνων, ἐπὶ τῶν δύο ὄχθων τοῦ ὄρους τῆς Δαλάντας καὶ εἰς τὰς ὀρθὰς κατωφερείας τοῦ Βασιλο. Τὸ νὰ ἐλκύσωσιν ἐπὶ τῶν

ὀρθίων ἐκείνων ὑψωμάτων τὰ τηλεβόλα, ἐν τῶν ὀποίων, ὀνομασθὲν ὑπ' αὐτοῦ, Σεβαστούπολις, ἐξύγιζεν ὄχι ἐλιγώτερον τῶν δέκα ἐξ χιλιάδων λιτρῶν, δὲν ἦτο μικρὰ ἐπιχειρήσις.

Ἡ σκηνὴ αὕτη ἦτον ἀξία ἵνα θεωρηθῆ. Ὁ Θεόδωρος, ὀρθίως ἐπὶ τινὰ προέχουσαν ἀπορρώγα, ἐστηριγμένος ἐπὶ τὴν λόγχην του, ἐστελλε ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν τὸν ὑπασπιστὴν του ἵνα φέρῃ ὀδηγίαν πρὸς τοὺς διευθύνοντας τοὺς πεντακοσίους ἢ ἑξακοσούς ἀνδράς τοὺς προσκεκολλημένους εἰς τὰ σχοινία τῶν κανονίων ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν, ὅτε ὁ θόρυβος ἦτο λιαν ἰσχυρὸς, ἢ ὅτε εἶχε γενικὰς ὀδηγίας νὰ δώσῃ μόνον ὕψωνε τὴν χεῖρα καὶ οὐδεὶς πλέον ἦχος ἠκούετο μεταξύ τῶν χιλιάδων ἐκείνων ἀνθρώπων ἠσυχολημένων εἰς τὸ ἔργον· ἡ μόνη καθαρὰ φωνὴ τῷ Θεόδωρου ἠκούετο ἐν μέσῳ τῆς βαθείας σιγῆς ἣτις παρήγετο ὑπὸ τῆς ἀπλῆς αὐτοῦ χιρνομίας.

Τέλος πάντων ἡ Σεβαστούπολις ἠχθη εὐτυχῶς εἰς Ἰσλάμγεις· τὸ λοιπὸν τῆς ἐργασίας δὲν ἦτο πλέον εἰμὴ παιδιὰ ἐν συγκρίσει, καὶ ἐδράμομεν ἵνα ἀπευθύνωμεν τὰς φιλοφρονήσεις μας τῷ Νέγους διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς μεγάλης του ἐπιχειρήσεως. Ὀφείλομεν νὰ διαμεινωμεν μετ' αὐτοῦ ἐλίγας ὥρας ἵνα διαλεχθῶμεν ἡσύχως καὶ φιλικῶς. Ὁντος ἐν τούτοις τοῦ ἡλίου φλογερωτάτου ἢ Α. ἐξοχότης ἐπιμόνως ἐζήτηε ἵνα φορέσωμεν τοὺς πῖλους, καὶ μετ' ἐλίγον ζητήσαντος τὴν ἄδειαν τοῦ κρημίου Ράσσαμ ὅπως ἀνοίξῃ ἀλεξήλιον, αὐτὸς οὐ μόνον τῷ ἐπέτρεψεν, ἀλλ' ἔδωκεν ὅτι ἐγὼ δὲν εἶχον τοιοῦτον ἐπέμψεν ἕνα τῶν ὑπηρετῶν του εἰς ἀναζήτησιν τοῦ ἰδικοῦ του, τὸ ἠνέωξε καὶ μοὶ τὸ ἔδωκε.

Μᾶς ἐνεπιστεύθη τότε πάσας τὰς δυσκολίας ἃς ὑπέστη καὶ τὴν ἀρνησὶν τῶν χωρικῶν τοῦ νὰ τῷ παρέσχωσιν βοήθειαν ὅτε ἦτον ἀνάγκη. Ἐὐνοῦσθη Ζόμην, εἶπεν, ἵνα ἐξωμαλύνω ὁδοὺς καὶ νὰ σῶσω τὸ πυροβολικὸν μου ἐν ἡμέρῃ

καὶ νὰ λεηλατῶ ἐν καιρῷ νυκτός, ἵότι οἱ στρατιῶταί μου οὐδὲν εἶχον πρὸς βρώσιν.» Προσέθεσεν ὅτι ὅλη ἡ χώρα ἦτο κατ' αὐτοῦ, καὶ ὅτι ὅτε οἱ ἐχθροὶ του κατόρθουν νὰ συλλάβωσιν ὀπαδόν τοῦ τινα, ἀμέσως τὸν ἐθανάτωνον. Πρὸς ἀντεκδίκησιν δὲ οὗτος ὅτε συνελάμβανεν ἀνάρτην τινα, ἔκαίεν αὐτὸν ζῶντα. Ἔλεγε τοῦτο μετὰ τῆς μεγαλητέρας ἀταραξίας, κυρίως ὡς εἶναι εἶχεν ἐκτελέσητό καθήκοντου. Μᾶς ἠρώτησεν ἔπειτα περὶ τῶν στρατευμάτων, ἐλεφάντων, καραΐνων μας κλπ. Ὁ κύριος Ράσσαμ τῷ εἶπε πᾶν ὅ,τι ἐγίνωσκεν ὅτι εἶχον ἀποβιβασθῆ δωδεκακισχίλιοι ἄνδρες, ἀλλ' ὅτι πέντε ἢ ἕξ μόνον ἤθελον πρόχωρήσῃ ἐπὶ τῶν Μαγδάλων, καὶ προσέθεσεν. «Ἀλλὰ τοῦτο θέλει εἶσθαι μόνον φιλικὴ ἐπίδειξις.» Ὁ Θεόδωρος ἀπήντησεν. «Ὁ Θεὸς τὸ γινώσκει» πρὸ τίνος καιροῦ, ὅτε ἤλθον οἱ Γάλλα εἰς τὸν τόπον μου, ἐπὶ τοῦ καιροῦ τοῦ ληστοῦ ἐκείνου Agau-Negussiè, (17) ἔκαμον μίαν ταχεῖαν κίνησιν ὅπως τοὺς καταλάβω, ἀλλ' ἀπέφυγον. Νομίζετε ὅτι δὲν ἤθελον πορευθῆ ἐναντίον τῶν Ἀγγλων, ἵνα τοὺς ἐρωτήσω τί τοὺς φέροι ἐν τῷ οἴκῳ μου; Ἀλλὰ πῶς ἠδυνάμην νὰ πράξω τοῦτο; Εἶδετε σήμερον τὸ στρατευμά μου,» καὶ δεικνύων τὴν ὑπεράνω ἡμῶν ἄμβαν· «Ἴδου τὰ κράτη μου. Ἄλλ' ἐγὼ θέλω τοὺς περιμένῃ ἐνταῦθα, καὶ τότε γεννηθῆτω τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.» Εἶτα ὠμίλησε περὶ τοῦ Κριμαϊκοῦ πολέμου, περὶ τῆς τελευταίας πάλης μετὰ τὴν Αὐστρίας καὶ Πρωσσίας, περὶ τοῦ βελονατοῦ τουφεκίου, καὶ μᾶς ἠρώτησεν ἐὰν οἱ Πρωσσοὶ ἠχμαλώτευσαν τὸν αὐτοκράτορα τῆς Αὐστρίας, ἢ ἐκυρίευσαν τὴν αὐτοκρατορίαν του. Ὁ κύριος Ράσσαμ τῷ εἶπεν ὅτι οἱ Πρωσσοὶ ὤφειλον τὴν νίκην των εἰς τὸ βελονατὸν τουφεκίον καὶ τὴν ταχύτητα τῆς βολῆς του· ὅτι κατὰ τὴν εἰρήνην ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Αὐστρίας ἐ-

μελλε νὰ πληρῶσῃ μέγα χρηματικὸν ποσόν, ὅτι μέρος τῆς χώρας του προσηρτήθη εἰς τὸν νικητὴν, καὶ ὅτι ἅπαντες οἱ σύμμαχοί του ἀπώλεσαν τὰ κράτη των. Ὁ Θεόδωρος ἠκράσθη μετὰ μεγάλης γαλήνης ὅτε ἤκουσε νὰ ἐκφράσῃ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ἐκστρατεύσαντος μικροῦ στρατοῦ ἐναντίον του, κίνησίς τις τῶν χειλέων ἐδήλωσεν ὀπόσον αὐτὸς ἠσθάνετο τὴν παρακμὴν του, ἐπειδὴ ἐνομίζετο ὅτι ἡ δρᾶξ ἐκείνη τῶν ἀνδρῶν ἤρκει ἵνα τὸν νικήσῃ. Μᾶς ὠμίλησεν ἀκολούθως περὶ τῶν παλαιῶν παραπόνων του κατὰ τοῦ Καμερόν, Στέρν καὶ Ρόσενδαλ. Ὡς πρὸς ἡμᾶς, εἶπε· «Σεῖς οὐδὲν κακὸν μοῦ ἐκάμετε. Γινώσκω ὅτι εἴσθε σπουδαῖα πρόσωπα ἐν τῇ χώρᾳ σας, καὶ λίαν λυποῦμαι ὅτι σᾶς μετεχειρίσθη κακῶς ἄνευ λόγου.»

Ὅτε τὸ τελευταῖον ἀμάξιον ἐφέρθη ἐπὶ τοῦ ὑψώματος, ἠγέρθη, καὶ μᾶς εἶπε νὰ τὸν ἀκολουθήσωμεν· περιεπατοῦμεν ὀλίγα βήματα ὀπισθὲν του, καὶ ὁ Σαμουήλ, ὁ διερμηνεὺς ἡμῶν, ὅστις ἐπεφορτίσθη ὑπ' αὐτοῦ ὅπως στήσῃ ἡμῖν σκηνὴν, ἐπέστρεψε, μᾶς ἀπέτεινε δι' αὐτοῦ πολλὰς ἐρωτήσεις περὶ τῶν βομβῶν, τῆς ἀναγκαίας γομώσεως τοῦ μεγάλου ὄβουζίου τουκτλ.

Πρὸς ὅλα ταῦτα ὁ κύριος Ράσσαμ ἀπήντησεν ὅτι, ὡν διδάκτωρ τῆς νομικῆς, οὐδὲν ἐνόει περὶ τῶν τοιούτων. Ὁ Θεόδωρος τότε ἐστράφη πρὸς με, πλὴν ὁ κύριος Ράσσαμ ἐπανελάβεν ὅτι ἐγὼ δὲν ἐγίνωσκον εἰμὴ τὴν ἱατρικὴν. Τότε ἐπαύσατο τῶν ἐρωτήσεών του, καὶ μᾶς ὠδήγησεν εἰς τὴν σκηνὴν, ἥτις δι' ἡμᾶς παρεσκευάσθη, μᾶς νύχθη καλὸν ἀπόγευμα, καὶ ἀπεσύρθη ἐν τοῖς δωματίοις του. Ἐπειτα μᾶς ἔστειλεν ἄριστον τοῦ τόπου, τέιον, φαγητὸν εὐρωπαϊκὸν καὶ πλακοῦντας οὓς ἡ κυρία Γαλδμέγερ εἶχε προετοιμάσῃ κατὰ τὰς ὁδηγίας του. Μετ' ὀλίγον ἐκάλεσε παρ' αὐτῶ τὸν κύριον Γαλδμέγερ καὶ τὸν Σαμουήλ.

Ἐν τῇ ἀφίξει αὐτῶν ἡ παραχῆ τοῦ Θεοδώρου προέδιδε τὰς πόσεις εἰς ἃς ἐγκατελείπετο καθ' ἡμέραν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ· τοὺς ἠρώτησε διατί δὲν τῷ ἐ-

(17) Διείσεται τὴν ἐκστρατείαν τοῦ Κ. Ρούσελ ἀξιωματικοῦ ναύτου, ἐπιφορτισμένου ἀποστολῆν τινα παρὰ τῷ ἀγνωρισμένῳ ἐκείνῳ ἀρχηγῷ τὸ 1860 ἐν Τίγγρεϊ.

κοινοποιήθη ἡ ἀπόβασις τῶν στρατευμάτων μας, καὶ ἰὰν ἦτο σύμφωνον πρὸς τὸ ἔθνος καὶ τὸ δικαίωμα τῶν λαῶν νὰ μὴ εἰδοποιήσῃ προηγουμένης ἀρχῶν ὅστις εἰσέβαλλεν εἰς ξένην χώραν τὸν ἑταίρον του ἀρχοντα. Ὅτε ὁ κύριος Γαλδμέγερ καὶ ὁ Σαμουὴλ ἐπανήλθον, ἐφαίνοντο ἀνήσυχτοι, ἐπειδὴ δὲν ἦτο σπάνιον ὁ Θεόδωρος, εὐνοῦστατος τὴν πρωτὴν, διερχόμενος εἶτα εἰς κατάστασιν μέθης, νὰ ἥλλαζεν ἦθος, καὶ νὰ ἐκκαμμεταχειρίζετο τὸ ἑσπέρας ἑκείνους οὕτινας εἶχε κολακκεύσῃ ὀλίγον πρότερον. Αὐτὸς ἐκάλεσε πράγματι πάλιν τὸν Σαμουὴλ καὶ τὸν κύριον Γαλδμέγερ τὸν πρῶτον ὑπερεπλήρωσεν ὕβρειον, καὶ διετίνετο ὅτι εἶχε νὰ κινήσῃ κατ' αὐτοῦ πλείστας κατηγορίας, ἀλλ' ὅτι ἤθελεν ὀμιλήσῃ περὶ αὐτῶν ἄλλην ἡμέραν. Τὸν διέταξε τότε νὰ μᾶς ἐπαναγάγῃ εἰς Μάγδαλα, τῷ ἔδωκεν ὁδηγίαν ὅπως φέρῃ τρεῖς ἡμιόνους, καὶ ὁ νῦν ἀρχηγὸς τοῦ ὄρους καὶ ὁ ἀρχαῖος νὰ μᾶς προπέμψωσιν. Ἡμεῖς πύχαισθημεν ὅτι ἐπεστρέψαμεν ὑγιεῖς καὶ σώοι εἰς τὴν παλαιάν μας φυλάκην, καὶ λίαν εὐθυμοὶ ἰδόντες τοὺς συντρόφους μας ἡλευθερωμένους ἐκ τῶν σιδηρῶν τῶν, καὶ ὅτι ἐφαίνοντο πλήρεις ἐλπίδων.

Τὴν ἀκόλουθον πρωτὴν ὁ κύριος Ράσσαμ ἔγραψεν εἰς τὸν αὐτοκράτορα αἰτούμενος ὅπως τῷ ἐπιτραπῇ νὰ πληροφορήσῃ τὸν ἀρχιστράτηγον βρεττανὸν περὶ τῆς εὐμενείας τῆς Α. Μ. πρὸς τοὺς Εὐρωπαϊοὺς ὄντας ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν του· ἀλλ' ὁ Θεόδωρος ἀπήντησεν ὅπως ἀπέχη τοῦ τοιοῦτου διαβήματος, διότι αὐτὸς εἶχεν ἀπαλλάξῃ τὸς αἰχμαλώτους ἐκ τῶν δεσμῶν τῶν μόνον διὰ τὴν πρὸς τὸν κύριον Ράσσαμ φιλίαν, ὅχι ἤδη ἐξ αἰσθήματος φόβου.

Ἐκφράσαντος τοῦ Θεοδώρου εἰς τινὰς περιπτώσεις τὴν ἐκπληξίν του ὅτι αὐδεμὶζαν ἀνκοίνωσιν παρὰ τοῦ ἀρχιστρατήγου ἔλαβεν, ἐσκέφθημεν ὅτι ἤθελεν εἰσθεῖν εὐκαιρὸν νὰ ζητήσωμεν παρὰ τοῦ κυρίου (sir) Ροβέρτου Νάπιερ, διὰ τῶν φίλων μας, ὅπως εὐαρεστηθῇ νὰ ἀπευθύνῃ

μίαν φιλόφροναν λέξιν εἰς τὸν αὐτοκράτορα ἵνα τὸν πληροφορήσῃ περὶ τοῦ ἀντικειμένου τῆς ἐκστρατείας, διότι ἡ ἐπιστολὴ ἦν ἀπέστειλε πρὸ τῆς ἀποβάσεως κατισχέθη ὑπὸ τοῦ κυρίου Ράσσαμ, καὶ τὸ πρᾶξ τοῦ λόρδ Στάνλεϋ ἀπευθύνθη τελείγραφον, πρὸ τῆς παρεμβάσεως ἐνόπλου δυνάμεως. λαχὸν καὶ τοῦτο ἐν ταῖς χερσὶ τοῦ κυρίου Ράσσαμ ἠφανίσθη ὑπὸ τοῦ ἰδίου ἀντι νὰ ἔλθῃ εἰς τὸν αὐτοκράτορα.

Αἱ προμήθειαι ἠλαττοῦντο, καὶ πρὸ ὀλίγων ἡδὴ ἡμερῶν ἐλέγετο πολὺ νὰ γίνῃ ἐκδρομὴ ὅπως λεηλατηθῇ ἡ Δαχόντα· ἀλλ' ὁ Θεόδωρος μὴ θέλων νὰ ἐκθέσῃ τὸ μικρὸν του στράτευμα εἰς τὸ νὰ ἀποκρουσθῇ, δὲν διεκινδύνευσε τόσῳ μακρὰν, καὶ τῇ 4 Ἀπριλίου, πρῶτ' ἔλεηλάτησε τὰς ὀλίγας κόμας τὰς κειμένας εἰς τοὺς πρᾶποδας τῆς ἄμβας, κατωκημένας ὑπὸ τῶν ἰδίων ὑπηκόων του, καὶ ἐπειράθη εἰς μάτην νὰ λεηλατήσῃ τὴν κόμην Γουάτατ (Watat) ἐν ἣ ἐφυλάττοντο τὰ κτήνη των. Ἄλλ' ὁ Θεόδωρος ἀπήντησεν, ἐκ μέρους τῶν χωρικῶν Γάλλων, μερίζονα ἀντίστασιν ἣ ὅσων προσέδοκα τινὲς τῶν στρατιωτῶν του ἐφανεύθησαν, καὶ ἐκείνους ὁ λαὸς πολλῶ ἀλίγων τῷ ἐπρομήθευσε λείαν.

Οἱ στρατιῶται, οἵτινες ἀπήρτιζον τὴν φυλάξιν μας καὶ τὴν φρουρὰν τῆς ἄμβας, ἦσαν τετραωμένοι ὑπὸ μεγάλης ἀποθαρρύνσεως. Καίτοι δὲν ἐφαντάζοντο τὰς σοβαρὰς μεταβολὰς αἵτινες μετ' ὀλίγον ἐμελλον νὰ συμβῶσιν, ἠκολούθουν μετ' ἀνησυχίας τὰ ἐξωτερικὰ συμβάντα, καὶ ἐφοβοῦντο πρὸ πάντων μήπως ὁ Θεόδωρος φεύγων πρὸ τῶν Ἀγγλων τοὺς ἐγκατέλειπεν ἐπὶ τοῦ βράχου των, ὅπου ἡ πείνα δὲν ἤθελε βραδύνη νὰ τοὺς καταλάβῃ.

Τῇ ἑσπέρᾳ τῆς 7 Ἀπριλίου ἐμμέσως ἐμάθομεν ὅτι τὴν αὐριον πάντες οἱ αἰχμαλώτοι, καὶ ἡμῶν συμπεριλαμβανομένων, ἤθελον κληθῆ ἐνώπιον τῆς Α. Μ., ὅς τότε ἰατροποπέδευεν ὑπὸ τὴν Σελασιε, καὶ ὅτι κατὰ πᾶσαν πιθανότητα δὲν ἠθέλομεν πλέον ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν ἄμβαν. Ὅτε ἐγένετο ἡμέρα ἡλθ

παρὰ τοῦ Θεοδώρου ἀπεισταλμένος νὰ μᾶς δώσῃ τὴν διαταγὴν νὰ καταβῶμεν, καὶ νὰ λάβωμεν μεθ' ἡμῶν τὰς σκηνας μᾶς καὶ πᾶν οὐτινος ἠδυνάμεθα νὰ λάβωμεν ἀνάγκην. Ὡς συνειθίζομεν εἰς τοιαύτας περιστάσεις ἐφορέσαμεν τὰς στολάς μᾶς καὶ ἤλομεν εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ αὐτοκράτορος, συνοδευόμενοι παρὰ τῶν πρώτων αἰχμαλώτων. Πλησιάζοντες εἰς Σελασιεὶ, διακρίνομεν τὸν Νέγους περικυκλούμενον ὑπὸ τῶν ἀρχηγῶν καὶ πολυαριθμῶν στρατιωτῶν του, ὄρθιον παρὰ τὰ κανονία του, καὶ συνδιαλεγόμενον μὲ τινὰς τῶν εὐρωποίων ἐργατῶν του· μᾶς ἐχαιρέτησεν εὐπροσηγόρως, καὶ μᾶς εἶπεν ἵνα προχωρήσωμεν καὶ σταθῶμεν πλησίον του.

Ὁ Καμερὸν προσβληθεὶς ὑπὸ τοῦ καύματος τοῦ ἡλίου, ἐκλονεῖτο, καὶ ἤτο εἰς τὸ σημεῖον νὰ πέσῃ. Ἡ Α. Μ. ἐνοήσας τοῦτο, ἠρώτησε τὴν αἰτίαν τῆς κακῆς καταστάσεώς του. Ἀπεκρίθημεν ὅτι ὁ Καμερὸν ἦτο κακοδιάθετος, καὶ ὅτι ἤτει τὴν ἄδειαν νὰ καθῆσθαι ἢ αἰτησίς του εἰσακουσθῆ ἀμέσως. Ὁ Θεόδωρος ἐχαιρέτησε τότε τοὺς λοιποὺς αἰχμαλώτους, τοὺς ἠρώτησε πῶς εἶχον, καὶ διακρίνας τὸν σεβαστὸν κύριον Στέρν· κῶ (Kokab) ἄστρον, εἶπε μειδιῶν, διατί ἐπλέξατε τὰ μαλλία σας; • (Ἐν Ἀβυσινίᾳ αἱ στρατιῶται μόνον πλέκουν τὴν κόμην των· οἱ χωρικοὶ καὶ ἱερεῖς ζυρίζουν τὴν κεφαλὴν σχεδὸν κατὰ μῆνα). Πρὶν δυνηθῆ ὁ ἱεραπόστολος νὰ ἀπαντήσῃ, εἶπεν ὁ Σαμουὴλ τῷ αὐτοκράτορι· «Μεγαλειότατε, ἡ κόμη του δὲν εἶνε πεπλεγμένη, ἀλλὰ φύσει πίπτει ἐπὶ τῶν ὤμων του.»

Τότε ὁ Θεόδωρος ἀπαχώρησεν ὀλίγον ἀπὸ τοῦ πλήθους, καὶ εἶπε πρὸς τοὺς τρεῖς ἡμᾶς καὶ πρὸς τὸν Καμερὸν ἵνα τὸν ἀκολουθήσωμεν. Ἐκάθησεν ἐφ' ἐνὸς μεγάλου λίθου καὶ ἐκέλευσε νὰ καθῆσωμεν παρ' αὐτῷ. «Σὰς ἐκάλεσα, εἶπεν ἡμῖν, διότι ἐπιθυμῶ νὰ ἐπαγρυπνήσω εἰς τὴν ἀσφάλειάν σας. Ὅταν ἔλθουσιν οἱ στρατιῶται ὑμῶν καὶ ῥίψωσι κατ' ἐ-

μοῦ, θέλω νὰ σὰς τοποθετήσω εἰς ἀσφαλὲς μέρος, καὶ ἂν καὶ ἐκεῖ κινδυνεύητε, θέλω σὰς στείλῃ ἀλλαγῶν. Ἔβητα μᾶς ἠρώτησεν ἂν ἐβθασαν αἱ σκηναὶ μᾶς, καὶ ἀκούσας ὅχι, διέταξε νὰ στηθῆ ἐν τούτοις μία ἐκ τῶν αὐτοῦ ἐκ φλανέλας κοκκίνης. Ἐμεινε μεθ' ἡμῶν ἡμίσειαν περίπου ὥραν, διαλεγόμενος περὶ διαφόρων ἀντικειμένων, διηγήθη τὸ ἀνέκδοτον τοῦ Δαμοκλέους, μᾶς ἔκαμεν ἐρωτήσεις ἐπὶ τῶν ἡμετέρων νόμων, ἀνέφερε χωρὶς τῆς Γραφῆς, ἐνὶ λόγῳ ἢ γλώσσᾳ του, ὡς ὁ νοῦς του, ἐπλανᾶτο ἀπὸ τοῦ ἐνὸς εἰς τὸ ἕτερον, ὀμιλοῦντος περὶ ἀντικειμένων ὅλως ξένων τῶν στοιχησμῶν του. Ἐκαμνε πᾶν τὸ δυνάμενον ἵνα τὸν δείξῃ γαληνιαῖον καὶ ἥσυχον, πλὴν ἡμεῖς τάχιστα ἀνεκαλύψαμεν ὅτι κατείχετο ὑπὸ μεγάλης ταραχῆς. Ὅτε κατὰ τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1866 μᾶς ἐδέξατο εἰς Ζάγε (Zage) ἐθαυμάσαμεν τὴν ἀπλότητα τῆς στολῆς του, ὁμοίας κατὰ πάντα πρὸς ἐκείνην τῶν ἀπλῶν στρατιωτῶν· ἐσχάτως ὁμοῦς αὐτὸς εἶχε παραδεχθῆ ἐνδυμασίαν πολυτελεστέραν, ἀλλ' αὐτὴ ἦτο οὐδὲν παραβαλλομένη πρὸς τὸ μιμικὸν (ἀρλεκίνιον) φόρεμα ὅπερ ἔφερε τὴν ἡμέραν ἐκείνην.

Ὅτε μᾶς ἀπέλυσε, κατέβη εἰς τὸν λόφον, ἐφ' οὗ ἴστατο ἡ σκηνὴ μᾶς· ἐκεῖ περιεστοιχισμένος ὑπὸ τοῦ στρατεύματός του, πενήτηντα περίπου μέτρα ἀφ' ἡμῶν, ἤρχισε μεθ' ὅλης τῆς ζήσεως νὰ λέγῃ «κομπορημοσύνας» ἐπὶ δύο ὥρας. Ἐμνήσθη κατ' ἀρχὰς τῶν πρώτων ἐπιχειρήσεών του, καὶ εἶπε τί διενόειτο νὰ κάμῃ ὅταν θὰ συνητάτο μετὰ τῶν λευκῶν ἀνδρῶν, λαλῶν ἀείποτε περὶ τῶν ἐχθρῶν του μὲ ὄρους περιφρονητικούς· στραφεὶς ἀκολούθως πρὸς τοὺς στρατιώτας, οὗς ἔστειλε νὰ καταλάβωσι θέσιν προχωροῦσαν εἰς Ἀρόγιε, τοῖς ἐσύστησε νὰ περιμείνωσιν, ὅταν πλησιάσωσιν οἱ λευκοὶ, νὰ πυροβολήσωσιν αὐτοὶ, καὶ ἔπειτα νὰ ὀρμήσωσιν κατ' αὐτῶν μὲ τὰς λόγχας πρὸ τοῦ νὰ λάβωσι καιρὸν νὰ γεμίσωσι πάλιν· καὶ δεικνύων τὸ λαμπρὸν φόρεμα ὅπερ ἔφερον ἐκ

ταύτη τῇ περιστάσει, ἐπρόσθεσεν· ἂ Ἡ ἀνδρία σας θέλει λάβῃ τὴν ἀνταμιβὴν τῆς, καὶ σεῖς θὰ πλουτήσετε ἐκ φορεμάτων ἐν συγκρίσει τῶν ὁποίων τὸ πλούσιον τοῦτο ἔνδυμα, ὅπερ φέρω, εἶνε μηδέν.» Ὅτε ἐτελείωσε τὴν δημηγορίαν του, ἀπέπεμψε τὰ στρατεύματα, καὶ ἐκάλεσε τὸν κύριον Ῥάσσαμ, εἰς ὃν εἶπε νὰ μὴ προσέχη εἰς τὴν ὀλίγη πρότερον συμβᾶσαν σκηνὴν, ἐπειδὴ οὐδεμίαν ἀξίαν εἶχεν, ἀλλ' ἦτον ἠναγκασμένος νὰ καλήσῃ τοιουτοτρόπως δημοσίως ὅπως ἐνθαρρύνῃ τοὺς στρατιώτας του. Ἐκαθέστη ἔπειτα ἐπὶ τῆς ἡμίονου του, καὶ ἀνέβη ἄχρι τῆς κορυφῆς τῆς Σελασσιᾶ ὅπως ἐξετάσῃ τὴν ἀπὸ Δαλάντα εἰς Βασίλον ὁδὸν καὶ θεβαιώθῃ περὶ τῶν κινήσεων τοῦ ἀγγλικοῦ στρατοῦ.

Τῇ ἐπαύριον 8, εἶδομεν τὸν Νέγους μακρόθεν αὐτὸς ἴστατο ἐπὶ μίαν πέτραν πρὸ τῶν σκηνῶν του, καὶ ὠμίλει ἡσυχῶς πρὸς ἐκείνους οἵτινες τὸν περιεκύκλουν. Τὸ ἀπόγευμα ἀνέβη ἐκ νέου εἰς Σελασσιᾶ, καὶ ἐν τῇ ἐπιστροφῇ του ἔπεμψε νὰ μᾶς εἴπωσιν ὅτι οὐδὲν εἶδεν, ἀλλ' ὅτι οἱ στρατιῶται μᾶς δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ὤσι μικρὰν διότι γυνὴ τις εἶχεν ἔλθῃ ἵνα τὸν πληροφορήσῃ ὅτι τὴν προηγουμένην ἑσπέραν ὠδηγήθησαν ἵπποι καὶ ἡμίονοι εἰς τὸν Βασίλον ὅπως ποτισθῶσι.

Τὴν προτεραίαν καταβαίνοντες ἀπὸ τῆς ἄμβας ἀπηντήσαμεν ἅπαντας τοὺς ἱθαγενεῖς δεσμῶτας ἐλκομένους καθ' ὁδόν, διότι οἱ πλείστοι ἐξ αὐτῶν εἶχον ἐν τοῖς ποσὶ καὶ ταῖς χεσὶ σίδηρα, καὶ ὑπεχρεοῦντο ἐν τῇ θλιβερᾷ ἐκείνῃ θέσει νὰ διατρέξωσι τὴν ὁρθὴν ἐκείνην καὶ ἀνώμαλον κατωφέρειαν. Ἦρκει ἡ θέα των ὅπως κινήσῃ εἰς οἶκτον τὴν μάλλον ἀναίσθητον καρδίαν. Μέγας ἀριθμὸς αὐτῶν οὐδὲν ἄλλο ἔνδυμα εἶχον εἰμὴ τεμάχιον ράκους περὶ τοὺς νεφροὺς· ἦσαν σκελετοὶ ζῶντες, κεκαλυμμένοι ὑπὸ ἐξησθηνημένου δέρματος ὅπερ διήγειρε φρίκην. Ἀρχηγοί, στρα-

τιῶται ἢ ἐπαῖται, ἅπαντες εἶχον ἔκφρασιν ἀνησυχίας. Οὗτοι εἶχον παραπολὺ τὸν λόγον νὰ φοβῶνται ὅτι, ἐὰν ἐξήχθησαν ἐκ τῆς φυλακῆς ἔνθα ἀπὸ ἐτῶν ἐμαραινόντο, τοῦτο δὲν προήρχετο ἐξ ἀγαθοῦ σκοποῦ. Ὅμως τῇ πρώτῃ ἐκείνην ὁ Θεόδωρος διέταξεν ὅπως ἐβδομήκοντα ἐξ ἐξ ἐκείνων ἐλευθερωθῶσιν. Ἦσαν ὅλοι παλαιοὶ ὑπηρεταὶ τοῦ αὐτοκράτορος ἢ τῶν ἀρχηγῶν τοῦς ὁποίους ἐφυλάκισεν ἄνευ αἰτίας ἐν τοῖς ἐπάκροις τῆς μανίας του τοσοῦτω συχνοῖς κατὰ τοὺς τελευταίους τούτους καιροὺς.

Ὀλίγη μετὰ τὴν ἐκ Σελασσιᾶ ἐπιστροφήν του ὁ Θεόδωρος μεταβαλὼν διὰ θέσιν ἔπεμψε διάταγὴν ἵνα ἐπτὰ ἀτομα ἀποκεφαλίσθωσι μεταξύ τούτων εὐρίσκετο ἡ γυνὴ καὶ ὁ υἱὸς ἀποθηκοφύλακος ὅστις ἔφυγε περὶ τὸν Σεπτέμβριον, δυστυχῆ πλάσματα ἀθῶα εἰς ἃ ὁ δεσπότης ἐξέχυσε τὴν προελθοῦσαν μανίαν ἐκ τῆς λειποταξίας τοῦ συζύγου. Αὐτοὶ ἐφονεύθησαν παρὰ τῶν ἀγενναίων ἀμχάρας καὶ τὰ σώματά των ἐρρίφθησαν ἐν τῷ ἐγγυτέρῳ θαλάμῳ. Ὁ Θεόδωρος μοὶ ἐμήνυσε νὰ ὑπάγω νὰ ἐπισκεφθῶ τὸν Γάλλον Βαρδέλ (Bardel), ὃς τις ἐπικινδύνως ἠσθένει ἐκ γεινιζούσης τινὲ σκηνῆς. Ἀφ' οὗ τότε εἶδον καὶ τῷ παρήγγειλά τινα θερραπίαν, ἐπεσκεφθὴν ἐτέρους τινὰς Ἐνωρῶν οὐχὶ ὅμως τὰς οἰκογενεῖαι των. Εὗρον ἅπαντας λίαν τεταραγμένους, οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ ἔλθῃ ἐκ συμπεράσματος περὶ τῆς διαγωγῆς ἣν ἠθελεν ἀποδεχθῆ ὁ Θεόδωρος.

Τὴν 9, ἐνωρίς, τεχνίται τινὲς Εὐρωπαϊοὶ μᾶς ἐπληροφόρησαν ὅτι ὁ Θεόδωρος ἔκαμνεν ὁδοὺς ἵνα καθελθῆναι μέρος τοῦ πυροβολικοῦ του εἰς Φάλλο ἐν ἣ θέσει τὸ χωρίον τοῦτο δεσπότης τοῦ Βασίλο· μᾶς εἶπον δὲ ὅτι πρὶν τὴν ἀναχωρήσεώς του εἶχε δώσει διάταγὰς ἵνα ἀπαλλάξωσιν ἐκάτοντάδα δεσποτῶν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον γυναικας ἢ πτωχοὺς ἀνθρώπους.

Πρὸς τὰς δύο μετὰ μεσημβρίαν

πέστρεψεν ὁ αὐτοκράτωρ στείλας τὸν Σαμουήλ νὰ μᾶς εἶπῃ ὅτι εἶχεν ἴδη πολυάριθμα πολεμφοδία ἀτινα κατήρχοντο ἀπὸ Δαλάντα εἰς Βασίλο, τέσσαρας ἐλέφαντας, ἀλλ' ὀλιγίστους ἄνδρας. Εἶχε σημειώσῃ ἐπίσης, ἔλεγεν αὐτὸς, ὀλίγα ζῶα λευκά μετὰ μελαίνης κεφαλῆς, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ μαντεύσῃ τί νὰ ᾔσαν. Ἐγγορίζομεν ἡμεῖς; Μετὰ ταχέϊαν εἰκασίαν ἀπεκρίθημεν ὅτι πιθανῶς ἦσαν πρόβατα ἐκ Βερβέρας (Berberas). Αὐτὸς μᾶς ἔπεμψε τελευταίαν ἀγγελίαν. «Ἀπέκαμον, ἔλεγεν, ἰστάμενος σκοπὸς τόσῳ μακρὸν χρόνον, ὑπάγω ἵνα ἐπιὸλίγον ἀναπαυθῶ. Διατί τοσοῦτον θραδύνει νὰ ἔλθῃ ὁ στρατός σας;»

Τότε ἐξερράγη βιαία καταιγίς· μόλις δὲ κατεπραυήθη εἶδον τοὺς στρατιώτας τοῦ Νέγους ἐφορμῶντας ἐξ ὅλων τῶν διευθύνσεων πρὸς τὸ χεῖλος τοῦ κρηνοῦ μακρὰν περὶ τὰ διακόσια μέτρα ἀπὸ τῆς σκηνῆς μας. Δίαν ταχέως ἐμάθομεν ὅτι ἡ Α. Μ. ἐγκατέλιπε τὴν ἰδίαν σκηνὴν ἐν τρομερᾷ ὄρμῃ ὀργῆς καὶ ἱπορεύθη εἰς τὴν οἰκίαν τῶν ὑπηρετῶν τοῦ κυρίου Ράσσαμ, ὅπου ἦσαν κεκλεισμένοι οἱ αἰχμάλωτοι τῶν Μυχδάλων ἀφ' ὅτου κατέβησαν εἰς Ἰσλαμγιέ.

Ὡς ἤδη εἶπον τῇ πρώτῃ τῆς αὐτῆς ἐκείνης ἡμέρας ὁ Θεόδωρος ἠλευθέρωσε μέγαν ἀριθμὸν ἐκτῶν δεσμωτῶν του.

Οἱ ἀπομείναντες, νομίζοντες ὅτι ἠδύναντο νὰ ὠφεληθῶσι τῆς καλῆς διαθέσεως τοῦ μονάρχου, ἐθορύβουν ὅπως ἔχωσιν ἄρτον καὶ ὕδωρ, διότι ἀπὸ δύο ἡμερῶν ἐσπεροῦντο ἀμφοτέρων, ἀποσυρθέντων ἀπάντων τῶν οἰκείων των καὶ ἀποστάντων ἀφ' ὅτου ἐξῆλθον τῶν Μυχδάλων. Ἐν ταῖς κραυγαῖς. «Abiet, abiet, (ἀβιέτ, ἀβιέτ) αὐθέντα, κύριε,» (συνήθη ἔκφρασις τῶν ἐπαιτῶν ὅταν αἰτῶσιν ἐλεημοσύνην), ὁ Θεόδωρος ὅστις ἀνεπαύετο, ἀφοῦ ἐδόθη εἰς μεγάλην διὰ τῆς πόσεως εὐθυμίαν, ἠρώτησε τὸν οἰκέτην του. «Τί εἶνε;» Οὗτος τῷ ἀπάντησεν ὅτι οἱ αἰχμάλωτοι ζητοῦσιν

ἄρτον καὶ ὕδωρ.

Τότε ὁ Θεόδωρος πάλλων τὴν σπάθην καὶ λέγων τῷ οἰκέτῃ νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ ἐφώνασεν. «Ἐγὼ θὰ τοὺς διδάξω νὰ αἰτῶσι τροφήν ἐνῶ οἱ πιστοὶ μου στρατιῶται ἀποθνήσκουσιν ἐκ τῆς πείνης.» Φθᾶς ἐν ᾧ τόπῳ ἦσαν ἔγκλειστοι οἱ δεσμῶται, τυφλὸς ὑπὸ θυμοῦ καὶ μέθης ἐκέλευσε τοὺς φύλακας νὰ τοὺς ἐξαγάγῃσιν. Ἐκοψεν εἰς τεμάχια διὰ τῆς σπάθης του τοὺς δύο πρώτους. Ὁ τρίτος ἦτο παιδίον, καίτοι δὲ ἐν τῷ θεάματι ἐκείνῳ ἡ χεὶρ του ἱκρατήθη, τοῦτο δὲν ἔσωσε τὴν ζωὴν τοῦ πτωχοῦ ἐκείνου πλάσματος ὅπερ ἐρρίφθη ἐν τῷ ἀποκρήμῳ κατὰ διαταγὴν τοῦ Θεοδώρου Ἐράνη ὅτι ἀνέλαβε γαλήνην τινὰ μετὰ τοὺς πρώτους ἐκείνους φόνους, καὶ τι ὅπερ ὁμοίαζε πρὸς διαταγὴν προεστάθη τοῦ ἐπιλοῖπου τῶν καταδικῶν. Ὅταν ὠδηγεῖτο ἐνώπιόν του αἰχμάλωτός τις, αὐτὸς ἦτει ἕκαστον τὸ ὄνομά του, τὴν χώραν καὶ τὸ ἔγκλημα.

Οἱ πλείστοι αὐτῶν εὐρέθησαν ἔνοχοι ὡς ἐκ τούτου ἐροῖπτοντο ἐν τῷ κρημῷ, καὶ τινες ὀπλοφόροι πεμφθέντες τοὺς ἀπετελείουν ἐκπυροσκοροῦντες κατ' αὐτῶν, διότι πολλοὶ ἠθελον μείνῃ ζῶντες παρὰ τὴν τρομερὰν ἐκείνην πτώσιν. Ἐγένοντο οὕτω τριακόσια ἑπτὰ θύματα καὶ ἐννεήκοντα εἰς ἐφυλάχθησαν εἰς ἄλλην ἡμέραν. Πράγμα ἀλλόκοτον! οἱ τελευταῖοι οὗτοι ἦσαν ἅπαντες ἀρχηγοὶ διακεκριμένοι, ἐξ ὧν τινες εἶχον πολεμήσῃ κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος καὶ ἅπαντες, αὐτὸς ἤδη τὸ ἐγίνωσκεν, ἦσαν θανάσιμοι ἐχθροὶ του.

Εἶνε εὐκόλον νὰ φαντασθῇ τις ὅποια ἦσαν τὰ αἰσθήματά μας κατ' ἐκείνην τὴν φρικώδη τραγωδίαν. Ἡμεῖς ἠδυνάμεθα νὰ βλέπωμεν τὴν πυκνὴν γραμμὴν τῶν στρατιωτῶν ὀρθίαν ὀπισθεν τοῦ αὐτοκράτορος καὶ ἠριθμίσασαμεν ἄχρι τῶν διακοσίων ἐκπυροσκοροῦσέων· ἀλλ' εἶτα ἐπαύσαμεν νὰ λογαριάζωμεν τοὺς ἀγωνιῶντας καὶ τὰ κατακρίβεντα εἰς θάνατον θύματα. Ἀρχη-

γός τις φίλος ἦλθεν ἵνα μᾶς παρακαλέσῃ σφοδρῶς ὅπως παραμείνωμεν ἡσυχαιοὶ ἐν ταῖς σκηναῖς μας, διότι πιθανὸν νὰ ἐρριφκοινδυνεύομεν, ἐὰν ὁ Θεόδωρος κατ' κείνην τὴν στιγμήν ἀνεμιμνήσκητο τῶν Εὐρωπαϊῶν αἰχμαλώτων του. Πρὸς τὸ λυκόφως ἐπέστρεψεν ἀκολουθούμενος καὶ ἐπευφημούμενος ὑπὸ πυκνοῦ πλήθους. Μ' ὄλον ταῦτο αὐτὸς δὲν προσέσχεν εἰς ἡμᾶς, καὶ μετὰ διάστημα καιροῦ ἦν ὅλος ἡσυχος πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἐνομίσθημεν ὅσοι τοῦλάχιστον ὡς πρὸς ἐκείνην τὴν ἡμέραν.

Δὲν ἦτο ἀμφιβολία ὅτι ὅτε ὁ Θεόδωρος μᾶς ἐκάλεσε μετὰ τῶν ἄλλων αἰχμαλώτων εἶχεν ἀποφασίσῃ ἵνα μᾶς φωνεύσῃ ὅλους. Ἡ φαινομένη ἐπιείκειά του δὲν ἦτο εἰμὴ κάλυμμά τι δι' οὐδέ πέκρυπτε τὸν σκοπὸν του καὶ ὅπως διεγείρῃ ἐλπίδας ἐλευθερίας ἐν τῇ καρδίᾳ ἐκείνων ὧν ἤδη ἀπεφάσισε τὸν θάνατον.

Τὴν πρωτὴν τῆς 40, ἐνωρίς, ὁ Νέγους ἀπέστειλε νὰ μᾶς εἰπῶσιν ὅπως εἴμθα ἔτοιμοι ἵνα ἐπιστρέψωμεν εἰς Μάγδαλα. Ἄλλ' εὐθὺς σχεδὸν εἰς τῶν ὑπηρετῶν του μᾶς ἔφερε τὴν ἐξῆς ἀγγελίαν. «Τίς ἐστὶν ἡ γυνὴ αὕτη ἣτις πέμπει τοὺς στρατιώτας τῆς, ἵνα πόλεμῶσσι καθ' ἑνὸς βασιλείῳ; Μὴ στείλητε πλέον ἀγγελιοφόρους εἰς τὸ στρατεύμα σας· ἐὰν μόνον εἰς τῶν ὑπηρετῶν σας ἀπομακρυνθῇ, ἡ συμφωνία τῆς φιλικῆς μετὰξὺ ὑμῶν καὶ ἐμοῦ διασπάσθῃ.»

Μετ' ὀλίγον νέος τις δὲν πρό τιων ἡμερῶν εἶχον πέμψῃ πρὸς τὸν στρατηγὸν Μερεγουέδερ ἱκετεύων αὐτὸν ὅπως εὐαρεστηθῇ ἵνα γράψῃ τῷ Θεόδωρῳ, δεῖ τις πολλάκις ἐδήλωσε μέγαν θαυμασμὸν ὅτι εὐδεμίαν ἀνακοίνωσιν ἔλαβεν ἐκ τοῦ στρατοῦ, ἐπέστρεψε σὺν ἐπιστολῇ τῆς Α. Ε. τοῦ ἀρχιστρατήγου πρὸς τὸν αὐτοκράτορα. Ἡ ἐπιστολὴ ἦτο εὐπροσηγορωτάτη, ὡς ἐπεθυμοῦμεν σταθερὰ ἐνταυτῷ καὶ φιλόφρον δὲν ἐμπεριείχεν οὔτε ἀπειλὰς, οὔτε ὑποσχέσεις, πλὴν ταύτης; ὅτι ἤθελον μεταχειρισθῇ

ἐντίμως τὸν Θεόδωρον ἐὰν ἀπέδιδε τοὺς αἰχμαλώτους οὓς εἶχεν ἐν τῇ ἐξουσίᾳ του, χωρὶς ἀκροκοπηθῶσιν. Ἀμέσως ἐστείλαμεν τὸν Σαμουήλ ἵνα πληροφορήσῃ τὸν αὐτοκράτορα ὅτι ἐβόθασεν ἐπιστολὴ τοῦ σιρ Β. Νάπια πρὸς αὐτόν. Ἡ Α. Μ. ἠρνήθη νὰ τὴν δεχθῇ.

(ἀκολουθεῖ.)

ΠΕΡΙ ΑΤΜΩΝ, ΖΕΣΕΩΣ ΚΑΙ ΒΕΑΤΜΙΣΕΩΣ.

Ἐν τῷ β'. φύλλῳ τοῦ β'. ἔτους σελίδι 254 τοῦ περιοδικοῦ τούτου γίνεται λόγος περὶ ἀερίων ἢ ἀεροειδῶν σωμάτων καὶ περὶ ἀτμῶν.

Ὡς ἐκεῖ ἐρρέθη οἱ ἀτμοὶ διαφέρουσι τῶν ἰδίως λεγομένων ἀερίων, καθόσον ταῦτα μὲν οἴκοθεν εἶναι ἀεροειδῆ ἦτοι εἶναι ἀεροειδῆ εἰς τὴν συνήθη τῆς ἀτμόσφαιρας κατάστασιν· ἐκεῖνοι δὲ εἶναι σώματα στερεὰ ἢ ὑγρὰ μεταβάνα δια τῆς ἀπορροφήσεως θερμότητος εἰς ἀεροειδῆ κατάστασιν καὶ οὕτω ἔχομεν ἐπὶ παραδείγματι ἀτμοὺς οἰνοπνεύματος, ἀτμοῦς αἰθέρος, ὕδατος, ὑδραργύρου κτλ.

Τὰ ὑγρὰ, ἅτινα ἔχουσι τὴν ιδιότητα τοῦ μεταβαίνειν εὐκόλως εἰς κατάστασιν ἀεροειδῆ, καλοῦνται ὑπὸ τῶν φυσικῶν πτητικὰ, ἀλλ' ὑπάρχουσι καὶ στερεὰ σώματα ἅτινα εὐκόλως ἀναδίδουσι ἀτμοὺς χωρὶς νὰ μεταβῶσι προηγουμένως εἰς ὑγρὰν κατάστασιν καὶ τοιαῦτα εἶναι ἡ Καφουρά, τὸ Ἀρσενικὸν καὶ ἐν γένει αἱ ὀσμῆρες οὐσίαι.

Οἱ ἀτμοὶ εἶναι ὡς τὰ λοιπὰ ἀέρια διαφανεῖς καὶ ἐν γένει ἀχρωμάτιστοι ἐκτὸς ὀλίγων τινῶν ἐξαιρέσεων.

Ἡ μετάβασις ὑγροῦ τινος ἀπὸ τῆς ὑγρᾶς εἰς ἀτμώδη κατάστασιν γίνεται εἴτε διὰ τῆς ζέσεως τουτέστι τοῦ θρασμοῦ, εἴτε διὰ τῆς ἀπλῆς ἐξατμίσεως.

Ἄς ἐξετάσωμεν τοὺς δύο τούτους τρόπους τῆς παραγωγῆς τῶν ἀτμῶν.

ΖΕΣΙΣ ἢ ΒΡΑΣΜΟΣ.—Ζέσις ἢ βρα-